

TITULLI I KURSIT: Kulturë shkrimi

Niveli dhe lloji i kursit: Master – i detyrueshëm
Programi: Mësimdhënie dhe kurikulë
Viti i studimeve: I
Numri i orëve në javë: 3 orë
Kodi – shifra e lëndës: Edu 109 D
Vlera në kredi ECTS: 6
Koha – lokacioni: Semestri dimëror 2011 Fakulteti i Edukimit

Mësimdhënësi: Prof. as. dr. Naser Pajaziti
E-mail: naser_pajaziti@yahoo.com

PËRSHKRIMI I KURSIT

Kursi përfshin një lëndë të rëndësishme nga fusha e kulturës së gjuhës në përgjithësi e të kulturës në të shkruar në veçanti, që i mundësojnë studentit të fitojnë kulturë në ligjërimin e lidhur (në gjuhën e folur dhe në atë të shkruar). Në këtë kurs do të trajtohen mësimet teorike dhe praktike të shkrimeve akademike: *ese, punim seminari, punim diplome, të shkruarit e tekstit (librit – monografisë), punim maisteri/doktorate* etj., si dhe shkrimet funksionale – shkrimet praktike (letra, përmbledhja (shkurtorja), kumtesa për shtyp, realcioni, procesverbali, libreci (broshura), fletëpalosja (deplianti), njoftimet (qarkoret), “Curriculum vitae” (CV-ja), citimet, bibliografia; të shkruarit si mjet informacioni etj.

Tema trajtimi do të jenë edhe: standardi gjuhësor dhe disa probleme rreth tij; ndikimi i faktorëve jashtëgjuhësorë mbi normën gjuhësore; disa çështje fonetik-morfologjike (drejtshkrimi dhe drejtshqiptimi (fonetik) i gjuhës; drejtpërdorimi i fjalëve me prejardhje të huaj dhe emrat e përveçëm të huaj, emrat gjeografikë; drejtshkrimi i shumësit të emrave dhe të mbiemrave; shkrimi i nyjës së përparme... dhe çështjet leksikore (tautologjia, kalket dhe mundësia e mënjanimet të tyre; fjalët e huaja dhe zëvendësimi i tyre etj. - kryesisht përmes shembujve praktikë), e e tërë kjo për një ngritje në shkallë sa më të lartë të kulturës në të shkruar e në të folur. Po ashtu studentët do të mësojnë për hartimin dhe realizimin e projekteve të ndryshme profesionale-shkencore, si dhe të formave të komunikimit profesional etj., gjithnjë duke u mbështetur në shqipen standarde.

Për ta përvetësuar në nivel sa më të mirë këtë kurs, studentët do të zbatojnë shkrimin dhe leximin e punimeve me shkrim gjatë orëve të mësimet dhe përmes detyrave të shtëpisë. Nga ata do të kërkohet të mbajnë një portfolio të punimeve të tyre me shkrim, të cilat do t'i bëjnë gjatë kursit.

Ligjëratat, seminarët, diskutimet, puna në grupe, hulumtimet, literatura e përcaktuar, zbatimi i strategjive dhe i teknikave të reja mësimore, mbështetin studentin për të fituar njohuri e zotësi më të mira për një mësim më të avancuar në kulturë të shkrimit dhe në atë të standardit gjuhësor.

OBJEKTIVAT E KURSIT

- Të përvetësojë studenti teorikisht dhe praktikisht shkrimet akademike: *ese, punim seminari, punim diplome, të shkruarit e tekstit, punim maisteri* etj. dhe shkrimet funksionale e të shkruarit si mjet informacioni etj.;
- të mësojë për standardin gjuhësor dhe disa probleme rreth tij: ndikimi i faktorëve jashtëgjuhësorë mbi normën gjuhësore; disa çështje fonetik-morfologjike (drejtshkrimi dhe drejtshqiptimi (fonetik) i gjuhës; drejtpërdorimi i fjalëve me prejardhje të huaj dhe emrat e përveçëm të huaj, emrat gjeografikë; drejtshkrimi i shumësit të emrave dhe të mbiemrave;

shkrimi i nyjës së përparme... dhe çështjet leksikore (tautologjia, kalket dhe mundësia e mënjanimi të tyre; fjalët e huaja dhe zëvendësimi i tyre etj.), e e tërë kjo për një ngritje në shkallë sa më të lartë të kulturës së në të shkruar e në të folur;

- të pajiset studenti me informacione mbi procesin e shkrimit, teknikat më të mira të shprehësisë e të përzgjedhjes metodologjike, që kërkojnë një rrjet të strukturuar mirë arsyetimi;
- të fitojë aftësi për t'i dalluar trajtat normative nga ato jonormative, në të shkruar dhe në të folur, në mënyrë që këto aftësi t'i zbatojë me sukses në karrierën e tij profesionale;
- të aftësohet për komunikim të lirshëm në situata të ndryshme;
- t'i formulojë me gojë dhe me shkrim mendimet e tij dhe t'i hetojë dallimet kuptimore leksikore ndërmjet dialekteve dhe gjuhës standard etj.;
- të nxitet te studenti të menduarit e sistemuar e i qartë, i mbështetur në të folurit e rrjedhshëm;
- të forcohet aftësia dhe zotësia te ai për të ndërtuar e zhvilluar pikëpamje gjatë proceseve të vështira të të menduarit, duke përdorur mjetet e mekanizmat e përvetësuar;
- të edukojë kulturën dhe etikën e kërkimit, nevojën për shkëmbimin e përvojës, ndjenjën e komunikimit të frytshëm me audiencën;
- të thellojë njohuritë gjuhësore, veçanërisht në rrafshin frazeologjik, në zgjerimin e fondit të fjalëve, në njohjen më të mirë të kuptimit të tij, në zëvendësimin e qëmtuar të fjalëve të huaja me fjalë shqipe, në zbatimin e strukturës së natyrshme sintaksore të shqipes, e sidomos, në kujdesin drejtshkrimor dhe drejtshqiptimor.

REZULTATET E PRITURA NGA KURSI

Në fund të këtij kursi, pritet që studenti të jetë në gjendje:

- të ketë njohuri dhe aftësi të mjaftueshme për të shkruar në mënyrë akademike;
- të ushtrojë aftësinë e të menduarit të arsyeshëm dhe të dijë ta vendosë tezën brenda një teksti të argumentuar;
- të analizojë dhe të vlerësojë fuqinë e argumentit të shkruar;
- të kuptojë konceptet themelore të hulumtimit;
- të shkruajë në mënyrë efektive për audiencë të posaçme;
- të dijë si t'i sistemojë idetë dhe fragmentet e huazuara të tekstit sipas sistemeve ndërkombëtare të të cituarit;
- të përdorë me sukses gjuhën e shkruar standarde në komunikim me shkrim dhe me gojë;
- të jetë i gatshëm të shfrytëzojë përdorimin e kujdesshëm të burimeve gjatë të shkruarit;
- të shkruajë lloje të ndryshme shkrimi dhe të ketë aftësi të mira në të shkruar;
- të jetë në gjendje të mënjanojë fjalët dhe konstruktet e huaja e të panevojshme;
- të përvetësojë disa koncepte themelore të rendit gjuhësor, të lidhura kryesisht me drejtshkrimin e gjuhës standarde shqipe dhe me normën e saj.

PLANI I DETAJIZUAR I PROGRAMIT TË KURSIT

JAVA I	Drejtshkrimi i zanoreve (me theks të veçantë i zanores ë) dhe i grupeve të zanore, drejtshkrimi i bashkëtingëlloreve dhe i grupeve të bashkëtingëlloreve..	1.Grup autorësh, <i>Drejtshkrimi i gjuhës shqipe</i> , Prishtinë, 1974, kap. I-II. 2. 1.Rami Memishaj, <i>Shqipja standarde</i> (Si ta flasim dhe ta shkruajmë), Toena, Tiranë, 2005, kap. II,III,IV.	
JAVA II	Drejtshkrimi i fjalëve me prejardhje të huaj dhe i emrave të përveçëm të huaj, drejtshkrimi i emrave gjeografikë etj.	1.Grup autorësh, <i>Drejtshkrimi i gjuhës shqipe</i> , Prishtinë, 1974, kap. III.	Nga mjetet e shkruara ose elektronike të informimit, studentët kanë për detyrë të nxjerrin nga disa fjalë të huaja të zëvendësueshme
JAVA III	Drejtshkrimi i shumësit të emrave dhe të mbiemrave, problemi i shkrimit të nyjës së përparme.	Grup autorësh, <i>Drejtshkrimi i gjuhës shqipe</i> , Prishtinë, 1974, kap. IV.	
JAVA IV	Përdorimi i shkronjave të mëdha, të shkruarit e datave, përdorimi i shenjave të pikësimit.	1.Grup autorësh, <i>Drejtshkrimi i gjuhës shqipe</i> , Prishtinë, 1974, kap. VI, VIII. 2. Gjovalin Shkurtaj, <i>Vepra e cituar</i> , f.227-234.	
JAVA V	Përdorime të gabuara fonetiko-morfo-sintaksore dhe mënjanimi i tyre.	Dr. Bahtijar Kryeziu, <i>Si të flasim dhe si të shkruajmë drejt</i> , LSh, Prishtinë, 2006, f. 79-97.	
JAVA VI	Rreth disa kalkeve (huazime strukturore e leksikore në gjuhën shqipe) dhe drejtpërdorimi i fjalëve sinonimike dhe tautologjive.	1.Dr. Bahtijar Kryeziu, <i>Vepra e cituar</i> , f. 98-126. 2. 1. Gjovalin Shkurtaj, <i>Vepra e cituar</i> , f.245-277.	Të shënojnë si detyrë shtëpie së paku nga 10 fjalë tautologjike dhe 10 sinonime të përdorura gabimisht ne përditshmërinë tonë
JAVA VII	Trajtat jonormative të disa emrave, përemrave, foljeve, ndajfoljeve dhe mënyra e mënjanimi të tyre etj. Shkurtime dhe shkurtesa të përdorshme	1.Rami Memishaj, <i>Shqipja standarde</i> (Si ta flasim dhe ta shkruajmë), Toena, Tiranë, 2005, kap. II. Gjovalin Shkurtaj, <i>Vepra e cituar</i> , f. 241-243.	
JAVA VIII	Gjuha standarde shqipe dhe dialektet	<i>1.Naser Pajaziti, Gjuha standarde shqipe dhe dialektet, "Seminari XXVI Ndërkombëtar për GjLKSh</i> , Prishtinë, 2010	Vlerësimi I me shkrim

DETYRAT PËR KURSIN

<p>JAVA E MBAJTJES SË LIGJËRATËS</p>	<p>TEMAT QE TRAJTOHEN NË ORËN MËSIMORE</p>	<p>LITERATURA (TË CILËN STUDENTËT DUHET TA LEXOJNË PARA ORËS MËSIMORE)</p>	<p>DETYRAT (APO AKTIVITETET QË DO TË VLERËSOHEN NË ORËN MËSIMORE) DHE ATO QË JEPEN PËR D. SH.</p>
<p>JAVA IX</p>	<p>Llojet dhe mënyrat e shkrimit të esesë dhe të paragrafëve: <i>eseja treguese; eseja përshkruuese; eseja shpjeguese</i></p>	<p>1. Bardhyl Musai, <i>Si të shkruajmë</i> ese (paragrafët, pyetjet dhe vlerësimi), QAD, Tiranë, 2007, f.129-175. 2. Majlinda Nishku, <i>Si të shkruajmë</i> (procesi dhe shkrimet funksionale), QAD, Tiranë, 2004, f.37-40.</p>	<p>Secili student ka për detyrë shtëpie të shkruajë një ese (sipas zgjedhjes)</p>
<p>JAVA X</p>	<p><i>Eseja e krahasimit-kontrastit; eseja argumentuese?bindëse</i></p>	<p>1. Bardhyl Musai, <i>Vepra e cituar</i>, f. 177-206. 2. Majlinda Nishku, <i>Po aty</i>.</p>	
<p>JAVA XI</p>	<p>Punimi kërkimor (kërkimi në bibliotekë, internet dhe shkrimi i punimit, struktura, citimet, bibliografia)</p>	<p>1. Elona Boce, <i>Si të shkruajmë një punim kërkimor</i>, QAD, Tiranë, 2004, f.19-76.</p>	<p>Të hartuarit e një eseje në klasë</p>
<p>JAVA XII</p>	<p><i>Të shkruarit e seminarit, të diplomës, të tezës së masterit/dokto-rate, të monografisë</i></p>	<p>1. Gjovalin Shkurtaj, <i>Si të shkruajmë shqip</i> (nga drejtshkrimi te shkrimet profesionale), Toena, Tiranë, 2008, f. 19-56 dhe 202-223. 2. Ecco, U. (1997). <i>Si shkruhet një punim diplome</i>, Copyright RCS Libri S.p.A.- Milano, B. (për botimin shqip, <i>Ditura</i> 2006, përktheu Shpëtim Cuçka).</p>	<p>Jepen punime seminari. Temat e seminarit i cakton mësimdhënësi në pajtim me vijuesit. Secili e punon seminarin me shkrim në shtëpi. Seminarët i dorëzohen profesorit të lëndës (gjatë semestrit) drejtpërdrejt ose përmes formës elektronike. Punimi i pranuar shënohet në fund të indeksit.</p>
<p>JAVA XIII</p>	<p>Shkrimet praktike – profesional (shkrimet praktike (letra, përmbledhja (shkurtojra), kumtesa për shtyp)</p>	<p>1. Gjovalin Shkurtaj, <i>Vepra e cituar</i>, f.183-201.</p>	<p>Vlerësimi II me shkrim</p>
<p>JAVA XIV</p>	<p>Shkrimet praktike – profesionale (relacioni, procesverbali, libreci (broshura) dhe fletë-palosja (deplianti);</p>	<p>1. Gjovalin Shkurtaj, <i>Vepra e cituar</i>, f.183-201.</p>	

JAVA XV	Shkrimet praktike – profesionale (njoftimet (qarkoret), Curriculum vitae” (shkurt: CV-ja),	1. Gjovalin Shkurtaj, <i>Po aty.</i>	Çdo student për detyrë shtëpie ka të shkruajë CV-inë e tij/saj
----------------	---	--------------------------------------	--

Duhet të ketë së paku katër detyra kryesore, pos atyre të shtëpisë, të cilat vlerësohen në mënyrë që studentit të ketë gjasa të mira për sukses. Secila detyrë është e detajizuar në përshkrimin e kursit. Kolona e *datës së afatit* përfshin datën në të cilën studentët duhet të dorëzohet detyra, qoftë në letër në orën mësimore, qoftë në mënyrë elektronike përmes e-mailit. Kolona e *përqindjes* është shuma me të cilën kontribuon (ndihmon) studentit drejt notës përfundimtare të kursit prej 100 %.

DETYRA (E CILA DO TË VLERËSOHET)	PËRSHKRIMI	AFATI I KYERJES SË DETYRËS	%																																												
Një Të hartuarit e esesë	<p><i>Të hartuarit e esesë.</i> Studentët e hartojnë në mënyrë individuale esenë, duke e zgjedhur vetë temën dhe llojin e esesë. Punimi i esesë bëhet në klasë. Eseja ngërthen në vete 100 pikë të mundshme, ku tërësia e pikëve të saj përbën 15% të pikëve të vlerësimit përfundimtar.</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="text-align: left;">Kriteret</th> <th style="text-align: center;">Jo mirë</th> <th style="text-align: center;">Mirë</th> <th style="text-align: center;">Shkëlq.</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Titulli</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Paragrafi hyrës</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Fjalitë hyrëse në paragraf janë të qarta.</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Ka koherencë ndërmjet paragrafëve.</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Fjalitë kanë lidhje logjike e gjuhësore.</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Janë respektuar shenjat e pikësimit.</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Fjalori është i qëlluar.</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Ka qartësi kuptimore.</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Përfundimet janë të qarta.</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Është konsultuar literaturë dhe burime të tjera</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	Kriteret	Jo mirë	Mirë	Shkëlq.	Titulli				Paragrafi hyrës				Fjalitë hyrëse në paragraf janë të qarta.				Ka koherencë ndërmjet paragrafëve.				Fjalitë kanë lidhje logjike e gjuhësore.				Janë respektuar shenjat e pikësimit.				Fjalori është i qëlluar.				Ka qartësi kuptimore.				Përfundimet janë të qarta.				Është konsultuar literaturë dhe burime të tjera				Në javën e tretë	15%
Kriteret	Jo mirë	Mirë	Shkëlq.																																												
Titulli																																															
Paragrafi hyrës																																															
Fjalitë hyrëse në paragraf janë të qarta.																																															
Ka koherencë ndërmjet paragrafëve.																																															
Fjalitë kanë lidhje logjike e gjuhësore.																																															
Janë respektuar shenjat e pikësimit.																																															
Fjalori është i qëlluar.																																															
Ka qartësi kuptimore.																																															
Përfundimet janë të qarta.																																															
Është konsultuar literaturë dhe burime të tjera																																															
Dy Testi 1	<p><i>Testi i parë me shkrim.</i> Testi përmban materien e zhvilluar që nga java e parë gjer në të pestën. Testi punohet në mënyrë individuale. Testi ka 20 pyetje. Secila pyetje vlerësohet prej 0 – 5 pikë. Tërësia (totali) e pikëve të këtij testi jep 25% të pikëve të vlerësimit</p>	Në javën e pestë.	25%																																												

	përfundimtar.		
Tre	<i>Punim seminari.</i> Jepen temat e seminarit për secilin student veç e veç. Ato i punojnë në shtëpi. Seminari punohet me shkrim, por edhe mund të diskutohet gojarisht para grupeve të tjera. Punimi i seminarit vlerësohet deri në 100 pikë, ndërsa këto 100 pikë përbëjnë 20 % të pikëve për vlerësimin përfundimtar.	Nga java IV - XII	20%
Katër Testi 2 organizohet në javën e pesëmbëdhjetë	<i>Testi i dytë me shkrim.</i> Përfshin materien e zhvilluar që nga java e gjashtë gjer në të dymbëdhjetën. Ai ngërthen temat prej 6-15. Punohet individualisht. Përbëhet prej 20 pyetjesh. Secila pyetje vlerësohet prej 0 – 5 pikë. Tërësia (totali) e pikëve të këtij testi jep 30% të pikëve të vlerësimit përfundimtar.	Java e dymbëdhjetë	30%
Pesë Angazhimi në klasë dhe detyrat e shtëpisë	Studentët do të marrin pikë edhe nga angazhimi i tyre në punë klase dhe nga detyrat e shtëpisë. Ky angazhim vlerësohet me 10% të pikëve.	Nga java II – XV	10% Totali 100%

Konvertimi i pikëve në nota:

1	91- 100	10
2	81-90	9
3	71-80	8
4	61-70	7
5	51-60	6
6	0-50	5

L I T E R A T U R A

- Kristal, D. (1987), *The Cambridge encyclopedia of language*, Publisher: Cambridge [Cambridgeshire]; New York: Cambridge University Press. Ose: Kristal, D. (1987) *Enciklopedijski rečnik moderne lingvistike*, Beograd: Nolit.
- Shkurtaç, Gj. (2008). *Si të shkruajmë shqip*, Tiranë: Toena.
- Musai, B. (2007). *Si të shkruajmë ese* (2004). Tiranë: QAD (CDE)
- Nishku, M. (2004) *Procesi dhe shkrimet funksionale*, Tiranë: (CDE) QAD
- Boce, E. (2004). *Si të shkruajmë një punim kërkimor*, Tiranë: QAD (CDE)
- Ecco, U. (1997). *Si shkruhet një punim diplome*, Copyright RCS Libri S.p.A.- Milano, B. (për botimin shqip, *Dituria* 2006, përktheu Shpëtim Çuçka).
- Ismajli, R. (2003). *Standarde dhe identitete*, Pejë: Dukagjini.
- Pajaziti, N. (2015). *Shqipja standarde dhe dialektet*, Prishtinë: IA.
- Memishaj, R. (2005). *Shqipja standarde*, Tiranë: Toena.
- Kryeziu, B. (2006). *Si të flasim dhe si të shkruajmë drejt*, Prishtinë: Libri shkollor.